

Sygn. I C 325/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Karwacka

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. L.

przeciwko D. B. (1)

o zapłatę

- zasądza od pozwanego D. B. (1) na rzecz powoda J. L. kwotę 128.619,73 zł (słownie: sto dwadzieścia osiem tysięcy sześćset dziewięćnaście złotych 73/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 112.679,45 zł od dnia 30.09.2017 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 15.940,28 zł od dnia 10.10.2017 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.848 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 325/17

UZASADNIENIE

Powód, J. L. wniósł przeciwko pozwanemu, D. B. (1) pozew z żądaniem zapłaty kwoty 112.679,45 zł. z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 września 2017r. do dnia zapłaty oraz kwoty 15.940,28 zł. tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez powoda wskutek rozszerzenia wniosku egzekucyjnego przez pozwanego w sprawie Km (...). Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

Na uzasadnienie podał, iż pozwany wyegzekwował od powoda całą swą wierzytelność z tytułu weksla opiewającego na kwotę 250.000 zł. wraz z odsetkami i kosztami postępowania, pomimo, że złożył uprzednio oświadczenie o potrąceniu należności z weksla z wierzytelnością powoda wynikającą ze sprzedaży statku. Wierzytelność pozwanego została umorzona z mocy prawa do wysokości wierzytelności przysługującej powodowi, a mimo to pozwany rozszerzył wniosek egzekucyjny o całą należność. W ten sposób pozwany wzbogacił się o kwotę umorzonej wierzytelności, to jest o kwotę 112.679,45 zł. Dodatkowo, rozszerzenie wniosku egzekucyjnego spowodowało naliczenie opłaty egzekucyjnej przez komornika w kwocie 15.940,28 zł., co zdaniem powoda, stanowi szkodę w jego majątku, która wystąpiła wskutek świadomego i celowego działania pozwanego, który w nieuzasadnionym „odwecie” za złożenie przez powoda wniosku

o zabezpieczenie w sprawie zapłaty za statek, rozszerzył egzekucję, nie respektując przy tym własnego uprzedniego działania, tj. potrącenia tej wierzytelności.

Pozwany, D. B. (2), wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Podał, że pierwotnym wnioskiem egzekucyjnym pozwanego objęta była kwota 155.052,96 zł. wraz z ustawowymi odsetkami. Kwota ta została przez pozwanego wyliczona w oparciu o własne oświadczenie o potrąceniu z dnia 23 maja 2013r. Pomimo oświadczenia o potrąceniu, powód wszczął przeciwko pozwanemu postępowanie zabezpieczające roszczenia z tytułu ceny za statek. Dlatego D. B. (2) w dniu 29 maja 2013r. rozszerzył wniosek egzekucyjny. W ocenie pozwanego, to zachowanie powoda było niewłaściwe, gdyż lekceważył oświadczenie o potrąceniu. Nadto podniósł, iż kwota 112.679,45 zł., wyegzekwowana przez pozwanego została objęta zabezpieczeniem ze sprawy (...)i znajduje się w depozycie sądowym, co wskazuje na to, że pieniądze te nigdy nie trafiły do pozwanego. Zatem, pozwany nie uzyskał żadnej korzyści kosztem powoda, przez co powództwo winno zostać oddalone. Dodatkowo podniósł, że roszczenie powoda z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest przedawnione. Podkreślił, że termin dochodzenia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia przedawnia się upływem 3 lat, co przenosząc na realia niniejszej sprawy oznacza, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu z dniem 4 czerwca 2016r., tj. po upływie 3 lat od dnia, w którym sporna kwota wpłynęła do komornika sądowego do sprawy Km (...). 3 – letni termin przedawnienia ma zaś swe uzasadnienie w okoliczności, że należności obu stron były ściśle związane z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą. Odnośnie roszczenia o zapłatę kwoty 15.940,28 zł. wskazał, że brak jest przesłanek odpowiedzialności deliktowej, które uzasadniałyby uwzględnienie roszczenia i w tej części.

Sąd ustalił:

W dniu 29 kwietnia 2013r. powód wniósł przeciwko D. B. (1) pozew o zapłatę kwoty 100.000 zł. wraz ustawowym odsetkami, wynikające z umowy sprzedaży statku (...) z dnia 27 kwietnia 2012r.

W dniu 13 maja 2013r. Sąd Okręgowy w G.Wydział (...)wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie (...), w którym z całości uwzględnił żądanie J. L..

W dniu 22 maja 2013r. nakaz powyższy został doręczony powodowi.

Tego samego dnia, powód złożył do komornika sądowego, działającego przy Sądzie Rejonowym w G., J. B., wniosek o zabezpieczenie roszczenia na podstawie nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r., sygn. (...). Sprawa została zarejestrowana pod sygn. Km (...).

W dniu 27 maja 2013r. komornik dokonał zajęcia wierzytelności z tytułu środków egzekwowanych przez pozwanego w sprawie Km (...).

Dowód: pozew J. L. o zapłatę kwoty 100.000 zł., k. , nakaz zapłaty z dnia 13 maja 2013r., k. 9, wniosek J. L. o zabezpieczenie, k., zajęcie wierzytelności z dnia 27 maja 2013r., k. 10.

W dniu 13 marca 2013r. D. B. (2), wniósł przeciwko J. L. pozew do Sądu Okręgowego w S.z żądaniem zapłaty kwoty 250.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami na podstawie weksla. W uzasadnieniu podał, iż

W dniu 21 maja 2013r. Sąd Okręgowy S.wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, sygn. (...), uwzględniając w całości roszczenie D. B. (1).

W dniu 24 maja 2013r. D. B. (2) złożył do komornika sądowego, działającego przy Sądzie Rejonowym w G.wniosek egzekucyjny. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. Km (...). Wnioskiem objęta była kwota 155.052,96 zł., kwoty 7.200 zł. – koszty zastępstwa procesowego z nakazu zapłaty z dnia 21 marca 2013r., kosztów postępowania egzekucyjnego, kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym, kosztów postępowania zabezpieczającego.

Dowód: pozew D. B. (1) o zapłatę kwoty 250.000 zł., k., nakaz zapłaty z dnia 21 maja 2103r., k. 11, wniosek egzekucyjny z dnia 23 maja 2013r., k. 57 – 58.

Pismem z dnia 23 maja 2013r. pozwany oświadczenie o potrąceniu swej wierzytelności z tytułu ceny za sprzedany statek z wierzytelnością J. L. z tytułu weksla.

Dowód: oświadczenie D. B. (1) z dnia 23 maja 2013r. o potrąceniu, k. 22.

W dniu 29 maja 2013r., pomimo złożonego oświadczenia o potrąceniu, D. B. (2) rozszerzył wniosek egzekucyjny złożony do sprawy Km (...) o kwotę 94.947,04 zł. tytułem należności głównej oraz odsetki zgodnie z tytułem wykonawczym, 3.142 zł. tytułem kosztów procesu.

Dowód: rozszerzenie z dnia 3 czerwca 2013r., k. 63.

W sprawie Km (...) komornik wyegzekwował na rzecz D. B. (1) kwotę 307.021,15 zł., w tym bezpośrednio na rzecz pozwanego kwotę 269.747,15 zł. Kwota ta została rozdysponowana w ten sposób:

- kwotę 143.887 zł. komornik przekazał na rachunek pozwanego;
- kwotę 8.100 zł. komornik przekazał na rachunek pełnomocnika pozwanego;
- kwotę 117.760,15 zł. przekazał do sprawy Km (...) na zabezpieczenie wierzytelności J. L. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r., sygn. (...).

Należność powyższa wpłynęła do komornika sądowego w dniu 3 czerwca 2103r.

Dowód: zaświadczenie komornika sądowego z dnia 3 października 2013r., o dokonanych wypłatach, k. 21.

Obie strony wdały się w spór, zarówno w sprawie z powództwa J. L., jak i w sprawie z powództwa D. B. (1) (**bezsporne**).

W sprawie z powództwa J. L. D. B. (2) w dniu 27 maja 2013r. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r., sygn. akt (...). Po wniesieniu zarzutów sprawa nosiła sygn. (...).

W treści zarzutów D. B. (2) wskazał, że dochodzona przez powoda kwota została umorzona wskutek dokonanego przez D. B. (1) potrącenia przysługującą mu wierzytelnością wynikającą z nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Okręgowy w S.z dnia 21 marca 2013r. w sprawie (...). J. L. kwestionował skuteczność oświadczenia o potrąceniu, podnosząc, że złożenie przez pozwanego zarzutu potrącenia stanowi nadużycie prawa podmiotowego w świetle art. 5 k.c.

Wyrokiem z dnia Sąd Okręgowy w G.z dnia 19 kwietnia 2016r. uchylił nakaz zapłaty z dnia 13 maja 2013r. i oddalił powództwo J. L., uznając, że oświadczenie o potrąceniu pochodzące od D. B. (3) skutecznie umorzyło należność powoda z tytułu ceny za statek.

W dniu 14 września 2017r. Sąd Apelacyjny w G. oddalił apelację J. L..

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w G.z dnia 19 kwietnia 2016r. wraz z uzasadnieniem, k. 23 – 27v.

W sprawie z powództwa D. B. (1) J. L. podniósł zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 21 marca 2013r. Po wniesieniu zarzutów sprawa nosiła sygn. (...). Podniósł m.in. zarzut braku legitymacji powoda w związku z posługiwaniem się przez powoda wekslem nie pochodzącym od pozwanego lub wekslem bezprawnie nabytym, nieważności weksla, braku przedstawienia weksla do zapłaty, braku związku uzupełnionego weksla in blanco z umową zbycia udziałów. Zarzuty swe ostatecznie jednak ograniczył do twierdzenia, że weksle jest nieważny z powodu nieumieszczenia waluty przy kwocie 250.000 zł.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2014r. Sąd Okręgowy w S. utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 21 marca 2013r.

Sąd Apelacyjny w G. wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016r. oddalił apelację J. L. od powyższego rozstrzygnięcia.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w S.z dnia 19 maja 2014r. wraz z uzasadnieniem, k. 14 – 17v, wyrok Sądu Apelacyjnego w G.z dnia 14 stycznia 2016r. wraz z uzasadnieniem, k. 18-20.

Pismem z dnia 21 września 2017r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 112.679,45 zł., wyegzekwowanej w sprawie Km (...).

Dowód: pismo powoda z dnia 21 września 2017r., k. 28.

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2018r. Sąd Apelacyjny w G. wobec prawomocnego zakończenia sprawy (...) stwierdził upadek zabezpieczenia.

Dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w G.z dnia 30 stycznia 2018r., k. 209.

W marcu 2018r. pozwany zwrócił się do komornika sądowego, działającego przy Sądzie Rejonowym w W., K. K. o wypłacenie pozwanemu kwoty 117.760,15 zł. z depozytu sądowego, którą uprzednie, tj. dniu 4 czerwca 2013r. komornik sądowy J. B., przekazał do sprawy Km (...) na zabezpieczenie wierzytelności J. L. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r., sygn. (...), czyli do sprawy Km (...). Kwota powyższa została następnie przekazana do dyspozycji komornikowi sądowemu, działającemu przy Sądzie Rejonowym w W. na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w S.z dnia 21 września 2017r., wydanego w sprawie (...) w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia powoda o zapłatę kwoty opisanej w pozwie inicjującym niniejsze postępowanie. Komornik sądowy postanowieniem z dnia 16 marca 2018r. uwzględnił wniosek pozwanego (Km (...)).

Dowód: postanowienie komornika sądowego z dnia 16 marca 2018r., k. 203

Sąd zważył:

Powództwo zasługuje w całości na uwzględnienie.

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedstawione przez obie strony. Ich autentyczność nie była wzajemnie kwestionowana. Rozstrzygnięcie sporu sprowadza się do oceny prawnej zaistniałego stanu faktycznego pod kątem przesłanek instytucji bezpodstawnego wzbogacenia oraz instytucji odpowiedzialności deliktowej.

W zakresie kwoty 112.679,45 zł. roszczenie zostało na instytucji bezpodstawnego wzbogacenia.

W myśl art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to było niemożliwe, do zwrotu jej wartości.

Wskazać należy, iż instytucja bezpodstawnego wzbogacenia jest jednym z podstawowych instrumentów służących ochronie podmiotów prawa cywilnego przed niekorzystnymi dla nich i nie mających wystarczającego oparcia w ich woli – ani w woli władzy publicznej – zmianami majątkowymi (Roman Trzaskowski, Komentarz do art. 405 Kodeksu cywilnego, lex.online.wolterskluwer). Przesłankami bezpodstawnego wzbogacenia są wzbogacenie, zubożenie i związek przyczynowy między wzbogaceniem i zubożeniem oraz brak podstawy prawnej wzbogacenia. W niniejszej sprawie przesłanki, te, zdaniem sądu, wystąpiły.

Nie ulega wątpliwości, że wskutek oświadczenia pozwanego z dnia 23 marca 2013r. doszło do skutecznego potrącenia wierzytelności D. B. (1) i J. L. do wysokości wierzytelności przysługującej powodowi. Okoliczności skutecznego potrącenia były analizowane przez sąd w sprawie (...) i sąd rozpoznający niniejszą sprawę, w całości je podziela. Skoro zatem doszło do umorzenia wierzytelności pozwanego, to brak było podstaw do rozszerzenia wniosku egzekucyjnego w dniu 29 maja 2013r. o należności wskazane w tymże wniosku. Odpadła zatem przyczyna do egzekwowania całej

należności, na którą opiewał nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w S.z dnia 21 maja 2013r. Wobec umorzenia wierzytelności pozwanego odpadał podstawa prawna do przesunięcia majątkowego z majątku powoda do majątku pozwanego.

Niewątpliwym jest, że w dniu 4 czerwca 2013r. nastąpiło zubożenie majątku powoda o kwotę 117.760,15 zł., kiedy to w dniu 4 czerwca wpłynęła do komornika sądowego cała egzekwowana przez zezowanego należność i którą to kwotę komornik sądowy przekazał do sprawy Km (...) na zabezpieczenie wierzytelności J. L. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r., sygn. (...).

Nie budzi wątpliwości, że po stronie pozwanego nastąpiło wzbogacenia. Wobec upadku zabezpieczenia w sprawie (...), co zostało stwierdzone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w G.z dnia 30 stycznia 2018r., pozwany podjął działania ukierunkowane na pobranie od komornika sądowego kwoty 117.760,15 zł., złożonej do depozytu sądowego. Z postanowienia komornika sądowego, K. K. z dnia 16 marca 2018r. wynika, że wniosek pozwanego został przez komornika uwzględniony (k. 203). Okoliczność ta dodatkowo wskazuje, że środki zgromadzone w depozycie sądowym przysługują pozwanemu oraz, że stanowią one przysporzenie jego majątku.

Nie ulega wątpliwości związek przyczynowy pomiędzy zubożeniem powoda a wzbogaceniem pozwanego.

Zatem, żądanie powoda w zakresie 112.679,45 zł., na podstawie art. 405 k.c. zasługuje w całości na uwzględnienie.

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia powyższego roszczenia nie został przez sąd uznany za zasadny.

Nie ulega wątpliwości, że roszczenia obu stron objęte orzeczeniami sądowymi w sprawach (...) i (...) mają swe źródło w prowadzonej działalności gospodarczej.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela stanowisko prezentowane w orzecznictwie, iż roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej mogą wynikać z różnych zdarzeń prawnych, które nie muszą być związane ze stosunkami kontaktowymi przedsiębiorcy. Roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia mogą być zakwalifikowane jako pozostające w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej i w konsekwencji przedawniają się w terminie 3 lat (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012r., (...)).

Zatem roszczenie powoda o zapłatę kwoty 112.679,45 zł. przedawnia się upływem 3 lat.

Istotna w sprawie jest wymagalność powyższego roszczenia.

Co do zasady dług z bezpodstawnego wzbogacenia jest długiem bezterminowym, tzn. termin zwrotu korzyści nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. Bieg przedawnienia roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia należy liczyć w tej sprawie od dnia, w którym korzyść (świadczenie) powinna być zwrócona, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w możliwie najbliższym terminie.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że moment prawomocnego zakończenia sprawy (...), albowiem wówczas sytuacja obu stron została ostatecznie wyjaśniona w kontekście podnoszonych zarzutów w sprawach (...) i (...). Zatem od dnia 14 września 2017r., powód mógł zgłosić roszczenie wobec pozwanego o zwrot bezpodstawnie wyegzekwowanej kwoty 112.679,45 zł. wobec tego, że roszczenie została zgłoszone w dniu 10 października 2017r., to uzasadniony jest wniosek, że nie jest ono przedawnione.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 k.c, mając na uwadze, że powód wezwał pozwanego, pismem z dnia 21 września 2017r. do zapłaty kwoty 112.679,45 zł.

W zakresie żądania zapłaty kwoty 15.940,28 zł. tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną przez powoda wskutek rozszerzenia wniosku egzekucyjnego przez pozwanego w sprawie Km (...). Stwierdzić należy, że roszczenie to również jest zasadne. Działanie pozwanego polegające na rozszerzeniu wniosku egzekucyjnego w dniu 29 maja 2018r. jest nieprawidłowe. Skoro bowiem pozwany złożył w dniu 23 maja 2013r. oświadczenie o potrąceniu, to w dniu 29 maja

2013r. miał świadomość że odpadała podstawa prawna do tego, by żądać od J. L. kwoty objętej wnioskiem z dnia 29 maja 2013r. Z jednej strony pozwany doprowadził do oddalenia powództwa J. L. w sprawie (...) z uwagi na umorzenie wierzytelności powoda z wierzytelnością pozwanego wskutek złożonego oświadczenia o potrąceniu z dnia 29 maja 2013r., a z drugiej strony – doprowadził do wyegzekwowania od J. L. całej kwoty z tytułu nakazu zapłaty z dnia , tak jakby wierzytelności pozwanego nie uległa umorzeniu, tak jakby nie złożył oświadczenia o potrąceniu.

Nie może się bronić twierdzeniem, że rozszerzył wniosek egzekucyjny, bo J. L. zabezpieczył roszczenie z nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2013r. Podkreślić bowiem należy, że powód złożył wniosek o zabezpieczenie powyższej należności w dniu 22 maja 2013r., czyli przed złożeniem przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu. Zatem powód działał w uzasadnionym przekonaniu, że wierzytelności dochodzona prawem mu się należy.

Działanie pozwanego skutkowało naliczeniem kosztów egzekucyjnych w sprawie Km (...) w kwocie 15.940,28 zł. które obciążały powoda (okoliczność bezsporna).

Dlatego też, na podstawie art. 415 k.c. sąd uwzględnił również i to żądanie.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 k.c., mając na uwadze, że pozew został wniesiony dnia 6 października 2017r.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 par 1 par 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z par 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 z 2015r. z późn.zm.), biorąc pod uwagę, że powód wygrał spór w całości. Na koszt procesu złożyły się: opłata od pozwu 6.431 zł. oraz wynagrodzenie fachowego pełnomocnika w kwocie 5.400 zł. i opłata od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Na oryginale właściwy podpis